

Επιδημιολογικά δεδομένα των Ισχαιμικών Αγγειακών Εγκεφαλικών Επεισοδίων κατά τη διάρκεια πανδημίας COVID-19.

Έγινε αποδεκτή στο περιοδικό Stroke (με συντελεστή απήχησης 6) ένα άρθρο σχολιασμού (editorial commentary) από τον εκδότη σχετικά με την επίπτωση των ισχαιμικών αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων (ΑΕΕ) κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Οι συγγραφείς του άρθρου σχολιάζουν δύο πρόσφατες πρωτότυπες δημοσιεύσεις στο περιοδικό Stroke οι οποίες διερευνούν τη συσχέτιση των ισχαιμικών ΑΕΕ με τη λοίμωξη από τον ιό SARS-CoV-2. Στην συγγραφή του άρθρου σχολιασμού συμμετείχε ο Καθηγητής Νευρολογίας της Β' Νευρολογικής Κλινικής του ΕΚΠΑ, ο κ. **Γεώργιος Τσιβγούλης**.

Συνοπτικά, στο άρθρο παρουσιάζονται και σχολιάζονται δύο σημαντικές αναδρομικές μελέτες κοόρτης από νοσοκομεία της Κίνας (Qin και συν.) και της Νέας Υόρκης (Yaghi και συν.). αναλύοντας τα χαρακτηριστικά και την έκβαση των ασθενών με ισχαιμικό ΑΕΕ που είχαν συνυπάρχουσα λοίμωξη με τον ιό SARS-CoV-2. Οι συγγραφείς των μελετών αυτών καταλήγουν ότι οι ασθενείς με ιστορικό παλαιού ισχαιμικού ΑΕΕ και πρόσφατη λοίμωξη από τον ιό SARS-CoV-2 έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα για κακή έκβαση και θάνατο κατά τη διάρκεια της νοσηλείας τους λόγω αυξημένου κινδύνου διασωλήνωσης και εισαγωγής στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας. Επιπλέον, όσον αφορά την αιτιοπαθογενετική ταξινόμηση των ισχαιμικών ΑΕΕ, τα κρυπτογενή ή αδιευκρίνιστης αιτιολογίας εγκεφαλικά έμφρακτα είχαν διπλάσια συχνότητα σε ασθενείς με συννοσηρότητα με COVID-19. Βάσει των εργαστηριακών ευρημάτων των ασθενών αυτών, έγινε αντιληπτό ότι η υποκείμενη διαταραχή υπερπηκτικότητας σε ασθενείς με πρόσφατη λοίμωξη από τον ιό SARS-CoV-2 είναι ένας πιθανός μηχανισμός για την εκδήλωση ισχαιμικού ΑΕΕ. Στο άρθρο σχολιασμού επισημαίνεται ότι περίπου στα 2/3 (66%) των ασθενών με Ισχαιμικό ΑΕΕ και νόσο COVID-19 που νοσηλεύθηκαν σε νοσοκομεία της Νέας Υόρκης δεν ανευρέθηκε σαφής αιτιοπαθογενετικός μηχανισμός (όπως για παράδειγμα αθηροθρόμβωση, καρδιοεμβολισμός, νόσος των μικρών αγγείων του εγκεφάλου). Το αντίστοιχο ποσοστό ανάμεσα σε ασθενείς με Ισχαιμικό ΑΕΕ και απουσία λοίμωξης από τον ιό SARS-CoV-2 που νοσηλεύθηκαν στα ίδια νοσοκομεία κατά το ίδιο χρονικό διάστημα ήταν 30%.

Εκτός από το σχολιασμό των συγκεκριμένων μελετών, οι συγγραφείς του άρθρου διεξήγαγαν και παρουσιάζουν μια μετά-ανάλυση 5 πρόσφατων μελετών κοόρτης, στην οποία υπολογίζεται ότι η επίπτωση των ισχαιμικών ΑΕΕ στο σύνολο 4466 νοσηλευόμενων ασθενών με COVID-19 είναι 1.6% (95% διάστημα εμπιστοσύνης 0.8%–2.5%). Η παρουσία ετερογένειας μεταξύ των αποτελεσμάτων των 5 μελετών εκτιμήθηκε ως μέτρια ($I^2=47%$).

Η άμεση διαχείριση των ασθενών με ισχαιμικό ΑΕΕ και συννοσηρότητα με COVID-19, η πλήρης αιτιοπαθογενετική διερεύνησή τους και η χορήγηση της κατάλληλης θεραπείας απαιτούν την αгаστή συνεργασία μεταξύ των νευρολόγων και άλλων ιατρικών ειδικοτήτων (λοιμωξιολόγων, εντατικολόγων, καρδιολόγων, παθολόγων, ακτινολόγων, επεμβατικών νευροακτινολόγων, κ.α.) σε αυτήν την περίοδο αβεβαιότητας, όπως τονίζεται στο άρθρο. Η πιθανότητα εκδήλωσης Ισχαιμικού ΑΕΕ σε ασθενείς με νόσο COVID-19 φαίνεται να είναι μικρότερη σε σχέση με αυτή που είχε υπολογισθεί αρχικά στις πρώτες σχετικές μελέτες που δημοσιεύθηκαν από την Κίνα.